זימנין דלא חניס. והוי גיטין: **וסברה.** דלמא חניס ומינו גט ומדלג להיכנס: **ומיכסח.** וכשיבא ויאמר נתנסתי נמלא גט בטל ובניה מן המחרון ממוזרים לפיכך ממרו יהא גט: **דמדאורייתא נמ הוי גיטא.** שמלינו טוענת חוזק מן התורה שנאמר (דברים כד) ונלערה לו תעשה דבר: **כל המקדש.** כל המקדש אשה על דעת שהנהיגו חכמי ישראל בישראל הוא מקדשה שיהיו קיימין קידושין לפי דברי חכמים ויהיו בטילים לפי דברי חכמים על ידי גיטין שהכשידו חכמים: **ואפקעוה רבנן לקידושין.** כשיבא גט כזה מחרייסה: **פיגת.** למימר שפקעתא דקדקים בכספא דיימא גט זה עוקר הקידושין ועושה מעות מתנה מעיקרן: **קדים בגיטא מאי.** שפקעתא מעיקרא אילכא. בשלמא על ידי גט כשר אע"פ שהקידושין קיימים עד עכשיו גזירת הכתוב היא שהגט כורתו ומתיר לאיסורו מכאן ולהבא אבל זה שאינו גט מן התורה ואתה מכשידו מפני תעמו של זה שקדשה על דעת חכמים ובניטלו על פי חכמים נריך שתה לומר שמעיקרן לא יהו קידושין ולי קדים בגיטא ואתה עוקר קידושין למפרע מה תהא על בימתו: **שויוה רבנן לבעילתו.** למפרע על ידי גט שהוא מדבריהם בעילת זנות ויש בהן כח לעשות כן שהרי הוא תלה בהן. שמעתי כל דבותי מפרשים דקדים בכספא דקידושי דרבנן ניתנו ולי לפשר לומר כן תלה בגזירה שוה היא קיחה קיחה משדה עפרון (קידושין דף ג.) וכל הלמד מגזירה שוה כמו שכתוב מפורש הוא לכל דבר ועוד לי דרבנן ניתנו היאך סוקלין על ידו ומביאין חולין לעזרה על שנשתן וסוף סוף כי קא משנינן שויוה רבנן לבעילתו בעילת זנות על כרחך נריך אתה לפרש כמו שפירשתי שהקידושין נעקרין מעיקרן ולא מכאן ולהבא. והמפרש לומר שויוה רבנן לכל מקדשי בניהה בעילת זנות טעות גמור הוא ובא להמיר אשה אים מן המקדשה בניהה בעילת זנות אלא מעתה גמור הוא שכיח יש טוענת חוזק ואומרת קים לי כרבי יהודה דאמר ספק ספיקא ואוו"י דג' ענייני חוזק ואין לחוזק שכיח כלל כההיא דמי שאחזו ופי' לישנא קמא דרבא דהכא יש חוזק לומר שאין נריך שתה לומר שמא נזעות ומשום פרוצות לעולם לא שכיח או שהכישו נחש כיון דלא שכיח כלל ומשום פרוצות שמי ליכא למיחש אבל חוזק דשכיח והא שכיח שעשה כן וחוזק דשכיח כגון ההיא דפסקיה מברא דפילו ליכא למימר אין חוזק למיבעי ליה למתניי אבל חוזק דשכיח ולא שכיח בהא פליגי תרי לישני דרבא והלכתא כלישנא קמא דרבא כדפירשתי.

שבתי דינין קבועים בב' יום. ופ"ת וכי תיקן עזרא שלא יהו בתי דינין קבועים בכל יום אלא לשבת ועוד אמאי לא תקנו למעריב בשבת (ד' קכט: ושם) מי שיש לו זכות שבות יקיז בג' ובה' וכי קודם תקנת עזרא לא היו מקיזין כל עיקר ותירץ ר"ת דקודם תקנת עזרא לא היו קבועים בכל יום אלא כשהיו לריכין לשום דין היו יושבין בכל יום ויום ועזרא תיקן שיהיו קבועין בג' ובה' וכל הרוצה לדון יבא וידון והיו יכולין להקיז בכל יום קודם תקנת עזרא כיון שלא היו קבועים ור"י תירץ שלא היו קבועים תמיד אלא בעיר אחת ועזרא תיקן בכל עיר ועיר בג' ובה': **אשה נשאת בב' יום.** קשה לרשב"ם למאי נשאת בכל יום תהא כמלמנה ותיבעל בשבי לפי שנמלא בו ברכה לאדם ו"ל דמשום ברכה לא היו קובעים יום כלפריסת לעיל ובמלמנה אי קבעו שתיבעל בשבי משום ברכה גרידא אלא משום שקדו שיהא שמח עמה ג' ימים כדאמר לקמן (דף ה.) ובתולה לא שייך שמא טעמא דליכא למימר משכיח לחומנתו והולך לו לפי שיש בה שבעת ימי המשתה הלכך משום ברכה גרידא לא היו קובעים יום: **אי איבא בתי דינין בו'.** נראה לר"י דמכל מקום אין נשאת בשבי להא אין דנין בשבת ועתה נוהגין ליסע לפ בשבי משום דאין ב"ד קבועין ואם יש לו טענת בתולין יכול לקבול בשבת בשבי אלמא כמו בשאר ימות השבוע ועוד לפירוש הקונטרס דוקא בימיסס קבועו יום הישועין משום שעל ידי כך יתברר הדבר ויבואו עדים מתוך שמתאספים העם לב"ד ואין שייך לומר עכשיו כך:

וסברה דאנים. ומן הדין היא לן למיחש דלמא חניס הוא דלזכון לא חניסי ולהכי קרי להו נטועות שמחמיריס על עלמן מע"ג דמלי למיחש א] וגבי פרוצות לא גרסינן וסברה דלא חניס חלא ואחרה דלא חניס פי' לפילו כשיבא הקול דאחים אחרה לא חניס או לפילו כשאבא היא עלמה לאחים ואחרים לא ידעו ואם תאמר מת תוך י"ב חודש נמי יהא גט מהאי טעמא דזיקין דלא חניס וסברה דמת ומיעגנא ויתבה ויש לומר דמיתה קלא אית לה:

אדעתא דרבנן מקדש. לכן חוששים בשעת קידושין כדת משה וישראל:

ואפקעינהו רבנן לקידושין מינה. ברים הסולח (גיטין לג.) פירשתי:

תינח דקדיש בכספא. דהקר ב"ד היה הפקר והוו מעות מתנה וממילא יהו כל בעלותיו זנות קדיש בניהה מאי איכא למימר אין יפקיעו ניהה של קידושין ואפי' למ"ד בהאשה רבה (יבמות פט: ושם) דיש כח לחכמים לעקור דבר מן התורה היינו כגון דליכא עבירה כהיא דהאשה רבה דהדר לטיבלה אבל היכא דליכא עבירה דמקודשת היא בניהה מאי איכא למימר ומשני שויוה רבנן בעילותיו בעילת זנות ואין כאן קדושין[ג]:

איבא דאמרי אמר רבא ובן לעניו גיטין. פסק ר"מ כליטנא קמא דאין חוטם בגיטין והניא רמיה מדקאמר סתמא הש"ס ברים הסולח (גיטין לד. ושם) גבי הסוא דאמר מי לא נסיבנא עד תלתין יומין ליהוי גיטא כו' ומי משום חוטם אין חוטם בגיטין וכן גרשה דליניא דליכא למאני דחוטם הוו פילכי מכל הני דמייתי סייעתא לגיטא קמא ולא סמכינן אמאיווי דחיקי וקשה לר"י דמסיק בפרק מי שמתו (שם עג. ושם) דבין לאמר הרי זה גיטך שם אמר לא נעמוד מחולי זה בין שם אמר שם לא נעמוד מחולי זה ונפל עליו הבית או נשתו שם או מכלו אלי הרי זה גט וכן בשאר כל הגיטין ואפילו הכי לא סמכינן אלא אסיומתא דגיטא קמא ולא אסברה דגיטא בתרא ואומר ר"ת דלא דמי דהתם כיון דאמר שם לא נעמוד מחולי זה ודאי לא מכוין לגרש אלא לכך ולכך לא סמכינן אסברה דגיטא בתרא אבל הכא דאמר הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש אינו גט מת הוא דאינו גט הא חלה הרי זה גט לעולם אימא לך חלה נמי אינו גט והיא גופה קמ"ל דאין גט לאחר מיתה אין גט לאחר מיתה הא תנא ליה רישא דלמא לאפוקי מדרבותינו ת"ש מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש הרי זה גט מאי לאו הוא הדין לחלה לא מת דוקא דלא ניחא ליה דתפול קמי יבם ת"ש מהרוא דאמר להו אי לא אתינא מכאן ועד שלשים יום ליהוי גיטא אתא בסוף תלתין יומין ופסקיה מברא ואמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי ואמר שמואל לא שמיה מתיא אונסא דשכיח שאני דכיון דאיבעי ליה לאתנויי ולא אתני איהו הוא דאפסיד אנפשיה אמר רב שמואל בר יצחק לא שנו אלא מתקנת עזרא ואילך שאין בתי דינין קבועין אלא בשני ובחמישי אבל קודם תקנת עזרא שבתי דינין קבועין בכל יום אשה נשאת בכל יום קודם תקנת עזרא מאי דהוה הוה הכי קאמר אי איבא בתי דינין דקבועין האידנא בקודם תקנת עזרא אשה נשאת בכל יום הא בעינן שקדו דטריח ליה מאי

משמע שימות מחמת זה המולי וכשנפל עליו הבית או נשכו נחש אינו גט לפי זה מחולי זה להא מוכח בהדיא התם דמטעם זיק חוטם הוא גבי הסוא דגברא דזבין ארעא לחבריה וקביל עליה כל חוטפא דשמעית מינאי

[א] תד"ה וסברה ולמיש וכו' עי' תוספות לשבועות ל"ג וכו' עי' נדה יב ע"ל תד"ה למימר וכו':

גליון הש"ס

גמ' ואפקעינהו רבנן. עי' תוספות לשבועות ל"ג סי' אלף קסב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תד"ה וסברה למימר וכו' וגבי פרוצות ל"ג וכו' עי' נדה יב ע"ל תד"ה למימר וכו':

ג) יבמות 5: קי. גיטין לג. ע. בבא בתרא מח:, ב) [לעיל ב. לקמן ה.], ג) [וע' תוס' ב"ב מח:],

מוסף רש"י

כל המקדש אדעתא דרבנן מקדש. מולה בדעת חכמים, הכי כתב משה וישראל קאמר (יבמות צ:) להיות קדושין תלין כדת משה וישראל שהנהיגו חכמי ישראל, והרי הם תמרו שיפקיעו כל קדושין שבישראל על ידי גט כזה, הלכך פקעי, שעל מנת כן קדשה (גיטין לג.). תינח דקדיש בכספא היכא למימר דפקעינהו לקדושין בגט דרביהן ואמרו ליהו מעות למפרע מתנה, וממילא פקעו שהרי כשקדשה על מנת כן קידש (שם, וכעי"ז יבמות צ: וקי.). לו: להפקר ב"ד הפקר גבי ממון וכמילו קדשה בגוד ונחתם למיל, לא הוו קידושין (רשב"ם ב"ב מח:). קדיש בביאה מאי איכא למימר. מלי דפקעתא היכא למימר, הלי בימה מלי שויוה (יבמות צ:) דקיימין לן בקידושין (ל.) מכי יקח אים אשה ובעלה, לשמה מתקדשת נמי בניהה, מלי דפקעתא היכא למימר בהא היא (יבמות צ: וכעי"ז בארוכה גיטין לג. ורשב"ם ב"ב מח:).

קידושי כשף מדרבנן מי קטלינן נפשא עלייהו, דבעל מרוסף בשקילה, ועוד מלי שיויה רבנן בעילתו ומשני ליה שויוה רבנן, הא נמי דפקעתא היא (יבמות צ: וכעי"ז בארוכה גיטין לג. ורשב"ם ב"ב מח:).